

Den 29. juni 2023

J.nr. 23-23326-000017

Afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 om at bekendtgørelse om tilskud til rydning af til- groede arealer og forberedelse til afgræsning ikke er omfattet af kravet om miljøvurdering

---

Baggrund

Formålet med tilskudsordningen er at yde tilskud til investeringer vedrørende rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning, som kan bidrage til at beskytte og forbedre naturforholdene ved at skabe flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer. Ordningen bidrager til implementering af Habitatdirektivet. Projektstøtteordningen er frivillig at søge for private og offentlige ansøgere. Den egentlige biodiversitetseffekt sker dels ved rydning af tilgroede arealer på lysåbne naturtyper, og dels ved den efterfølgende pleje med afgræsning, som investeringerne i forberedelse til afgræsning danner grundlag for.

Rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning sker under ordningen ”ikke-produktionsfremmende investeringer i tilknytning til gennemførelse af miljø- og klimamål vedrørende landbrug” (artikel 17 i forordning nr. 1305/2013). Under ordningen kan der søges om tilsagn om tilskud til at rydde et tilgroet areal der overlapper med et Natura 2000-område særligt udpeget til rydning eller til at forberede et naturareal til afgræsning. Tilsagn til projekter om forberedelse til afgræsning gives til projektområder, der overlapper med enten et Natura 2000-område særligt udpeget til pleje, har høj naturværdi eller et etableringsprojekt af et vådområde eller lavbundsprojekt. Til begge projekttyper er tilskudsprocenten er 100 pct. af etableringsomkostningerne. Der ydes således 100 pct. tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning.

Miljøvurderingsloven

Miljøvurderingsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023, finder anvendelse på planer og programmer, som er defineret i lovens § 2, stk. 1, nr. 1. Miljøvurderingslovens plan- og programbegreb skal ses i sammenhæng og overensstemmelse med plan og programbegrebet, der er defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, og på baggrund af EU-domstolens fortolkning heraf. Det er Landbrugsstyrelsens vurdering, at reglerne, der følger af bekendtgørelsesudkastet, ligger inden for miljøvurderingslovens plan- og programbegreb.

Det følger af § 8, stk. 1, nr. 1, i miljøvurderingsloven, at der skal gennemføres en miljøvurdering, når en myndighed udarbejder en plan eller et program, hvis planen eller programmet tilvejebringes inden for bl.a. landbrug, og fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 og 2.

Forlængelsen af Landdistriktsprogrammet (Landdistriktsprogram 2022) er miljøvurderet i juli 2021. Der planlægges ændringer i ordningen 2023, og der skal tages stilling til, om ændringerne i sig selv skal miljøvurderes. De planlagte ændringer fremgår af vedlagte bilag 1. Myndigheden træffer efter miljøvurderingslovens § 10 afgørelse om, hvorvidt planen eller programmet efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, er omfattet af kravet om en miljøvurdering. Ved afgørelsen inddrager myndigheden de relevante kriterier fra lovens bilag 3.

Hvis det vurderes, at ændringen kan få væsentlig indvirkning på miljøet, skal der gennemføres en miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 3.

Landbrugsstyrelsen har på den baggrund udarbejdet en screening af de foreslåede ændringer til bekendtgørelsen. Screeningen fremgår af vedlagte bilag 1.

Afgørelse

Samlet set understøtter tilskudsordningen implementeringen af habitatdirektivet. Der laves ændringer af tilskudsberettigede arealer, hvilket forventes at have en uvæsentlig, men positiv indvirkning. Ordningen stiller ikke krav til den efterfølgende pleje og rydningen af tilgroede arealer foregår på de særligt udpegede Natura 2000-områder til rydning, har indvirkningen ikke væsentlig karakter. De mest værdifulde naturtyper ligger i Natura 2000-områder, hvor det er udpegningen af særligt udpegede arealer til hhv. rydning og afgræsning, der styrer, at tilsagn gives til arealer, der har fordel af rydning eller forberedelse til afgræsning.

Landbrugsstyrelsen ligger vægt på, at der er tale om videreførelse af eksisterende tilskudsordning, hvor der indføres ændringer, med en lille men positiv påvirkning på miljøet. Ændringsforslagene vurderes ikke at have væsentlig miljømæssig påvirkning,

Ved en gennemgang af kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3 er det Landbrugsstyrelsens vurdering, at bekendtgørelsen ikke forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet.

Landbrugsstyrelsen har herved lagt vægt på, at screeningen (bilag 1) har vist, at bekendtgørelsen ikke har en væsentlig påvirkning på miljøet. Bekendtgørelsen skal derfor ikke miljøvurderes efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 3.

Se også bilag 1 for screening.

Høring af berørte myndigheder

I henhold til miljøvurderingslovens § 32 skal den myndighed, der er ansvarlig for tilvejebringelse af en plan, høre berørte myndigheder, før der træffes screeningsafgørelse om, hvorvidt der skal foretages en miljøvurdering.

De berørte myndigheder udgøres i denne sammenhæng af Fødevareministeriet, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen.

Landbrugsstyrelsen har gennemført høring af disse myndigheder i perioden fra den 14. juni 2023 til den 28. juni 2023. Landbrugsstyrelsen har modtaget høringssvar fra Miljøministeriet til screeningen. Miljøministeriet havde ikke noget at bemærke til screeningen. De andre myndigheder har ikke vendt tilbage på høringen.

Klagevejledning

I henhold til miljøvurderingslovens § 48, stk. 1, kan en afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 påklages efter de klageregler, der er fastsat i den lovgivning, som planen er udarbejdet i henhold til. Bekendtgørelsen er udarbejdet i henhold til lovbekendtgørelse nr. 114 af 6. februar 2020 om Landdistriktsfonden. Der kan derfor klages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lovens § 11 a.

Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til Landbrugsstyrelsen ved anvendelse af digital selvbetjening (Klageportalen), jf. lovens § 11 a, stk. 2, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Læs mere om, hvordan man klager via Klageportalen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

Screening af bekendtgørelse om tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning

---

Formålet med tilskudsordningen er at yde tilskud til investeringer vedrørende rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning, som kan bidrage til at beskytte og forbedre naturforholdene ved at skabe flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer. Ordningen bidrager til implementering af Habitatdirektivet. Projektstøtteordningen er frivillig at søge for private og offentlige ansøgere. Den egentlige biodiversitetseffekt sker dels ved rydning af tilgroede arealer på lysåbne naturtyper, og dels ved den efterfølgende pleje med afgræsning, som investeringerne i forberedelse til afgræsning danner grundlag for.

I 2023 er der foretaget følgende ændringer til bekendtgørelsen:

- Udvidelse af de tilsagnsberettigede arealer
- Ny prioriteringsmodel
- Forkortet projektperiode uden mulighed for forlængelse
- Overdragelse mellem offentlige og private i opretholdelsesperioden
- Definitionen af skov ændres

I det følgende er foretaget en vurdering af, om de ændringer af bekendtgørelsen som er omfattet af miljøvurderingslovens plan- og programbegreb, kan antages at få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3.

(1) Planernes karakteristika, idet der navnlig tages hensyn til:

- i hvilket omfang planen eller programmet kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler:

Tilskudsordningen rydning og forberedelse til afgræsning er en frivillig projektordning, der skal understøtte en efterfølgende pleje af de arealer, der er prioriteret på ordningen.

For så vidt angår udvidelsen af tilsagnsberettigede arealer og ændringen af prioriteringsmodellen bliver de ændret, således, at de læner sig op ad de tilsagnsberettigede arealer og prioriteringsmodellen for tilskud til pleje af græs- og naturarealer. Hermed er der et incitament for dyreholdere til at sætte dyr på de ryddede og indhegnede arealer, der er forberedt til afgræsning. Det er hensigten, at arealerne, efter det enkelte projekt er gennemført og udbetalt, kan blive plejet ved afgræsning. Der udvides kun for de tilsagnsberettigede arealer til forberedelse til afgræsning udenfor Natura 2000-områderne. Indenfor Natura 2000-områderne findes særligt værdifulde naturtyper, hvor af nogle har gavn af rydning eller afgræsning, mens andre ikke har. For at

styre og målrette tilskud til rydning eller forberedelse til afgræsning til projekter, der har gavn af pleje, skal projekter om hhv. rydning eller forberedelse til afgræsning have min. 50 % overlap med særligt udpegede arealer til hhv. rydning eller pleje.

For så vidt angår ændringen af skovdefinitionen er det en tilretning til forordning 1305/2013 art. 2, stk. 1, litra r. Derudover betyder ændringen, at der bruges samme skovdefinition for tilskud til rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning og tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

For så vidt angår ændringerne om forkortet projektperiode uden mulighed for forlængelse og overdragelse mellem offentlige og private i opretholdelsesperioden er der udelukkende tale om administrative ændringer, der vurderes ikke at have betydning for beliggenhed, art, størrelse eller driftsbetingelser.

- i hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer, herunder også planer, som indgår i et hierarki:

Tilskudsordningen er en del af det danske landdistriktsprogram og giver 100 % støtte til støtteberettigede udgifter eller standardomkostninger af EU-midler. Bekendtgørelse om tilskud rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning udstedes med hjemmel i lov om Landdistriktsfonden.

Desuden understøtter tilskudsordningen implementeringen af habitatdirektivet, da en del af prioriteringen på ordningen omfatter arealer inden for de særligt udpegede Natura 2000-områder. Derudover understøtter ordningen incitament for at indgå i et etableringsprojekt af et lavbunds- eller vådområdeprojekt.

- planens eller programmets relevans for integreringen af miljøhensyn, specielt med henblik på at fremme bæredygtig udvikling:

Tilskudsordningerne skal muliggøre en ekstra og målrettet indsats for naturen i de særligt udpegede Natura 2000-områder og fremme muligheden for naturpleje via ekstensiv drift af lysåbne arealer udenfor Natura 2000, som har naturværdi eller indgår i et vådområde- eller lavbundsprojekt.

- miljøproblemer af relevans for planen eller programmet:

Mange lysåbne naturarealer såsom eng og overdrev bliver årligt plejet med græsning eller slæt. Dette skaber god natur med plads til vigtige levesteder for mange værdifulde dyr og planter. For at understøtte biodiversiteten er det således vigtigt, at de lysåbne naturtyper bevares og ikke gror til med træer og buske, hvilket kræver en aktiv indsats og naturpleje. Rydning og pleje ved afgræsning er derfor en forudsætning for at skabe en rig, lysåben natur med mange dyr og planter.

- planens eller programmets relevans for gennemførelse af anden miljølovgivning (f.eks. planer i forbindelse med affaldshåndtering eller vandbeskyttelse):

Formålet med rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning er at beskytte og forbedre naturforholdene, og skabe flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer, bl.a. i de særligt udpegede Natura 2000-områder. De særligt udpegede Natura 2000-arealer til hhv. rydning og pleje er ordningens hovedprioritet, og ordningen bidrager dermed til implementering af Habitatdirektivet.

(2) Kendetegn ved indvirkningen og det område, der kan blive berørt, idet der navnlig tages hensyn til:

- indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet:

Tilskudsordningen i sin helhed vil understøtte og bidrage til den nuværende beskyttelse af biodiversiteten. Tilskudsordningen er frivillig at søge og har derfor ikke karakter af at være generel regulering. Ordningen har én årlig ansøgningsrunde på cirka to måneder. I 2022 modtog Landbrugsstyrelsen 293 ansøgninger. Det er særligt den efterfølgende pleje ved ekstensive drift med afgræsning, der medfører en egentlig positiv effekt på biodiversiteten. Den efterfølgende pleje sikrer tilskudsordningen dog ikke. På de tilgroede arealer, der bliver ryddet og herefter er lysåbne, er der krav om, at arealer holdes lysåbne i tre år.

For at få tilsagn til rydning, skal min. 50 % af projektarealet være natura 2000-arealer særligt udpeget til rydning. På den måde målrettes rydningstilskuddene til arealer, der har gavn af rydning, mens naboarealer, der ikke entydigt tåler eller ikke tåler rydning kan inddrages og i op til 50 % af projektarealet. Det vurderes at nogle disse ikke udpegede arealer har gavn af nænsom rydning, hvilket de tillades ved at det kun er 50 % af projektarealet, der skal være særligt udpegede til rydning. Ligeledes målrettes tilskud til forberedelse til afgræsning de særligt udpegede arealer til pleje i Natura 2000-områder.

Det vurderes, at bekendtgørelsen og ændringerne til bekendtgørelsen i 2023, vil have en positiv indvirkning på miljøet, dog uden at være af væsentlig karakter. Dette er hovedsageligt begrundet i, at ordningen er en frivillig ordning med projekter i en lille størrelsesorden. For projekter vedrørende forberedelse til afgræsning er virkningerne desuden reversible, såfremt der ikke sker en aktiv plejeindsats efter projekternes opretholdelsesperiode er afsluttet.

- indvirkningens kumulative karakter:

Der vurderes ikke at være kumulative konsekvenser knyttet til bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2023.

- indvirkningens grænseoverskridende karakter:

Det vurderes ikke, at bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2021, vil medføre grænseoverskridende miljøpåvirkning. Bekendtgørelsen regulerer frivillige projekter, der har lokal karakter.

- faren for menneskers sundhed og miljøet (f.eks. på grund af ulykker):

Det vurderes ikke, at bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2021, vil medføre fare for menneskers sundhed og miljøet.

- indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (det geografiske område og størrelsen af den befolkning, der kan blive berørt):

Hverken bekendtgørelsen eller de fremsatte ændringer til bekendtgørelsen i 2023 har indvirkning på befolkningen i et større geografisk område. Bekendtgørelsen regulerer udelukkende frivillige projekter, der har lokal karakter.

- værdien og sårbarheden af det område, som kan blive berørt som følge af

-Særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv

-Overskridelse af miljøkvalitetsnormer eller -grænseværdier og/eller

-Intensiv arealudnyttelse

-Indvirkningen på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan:

Tilskudsordningen skal understøtte en ekstensiv landbrugsdrift på projektarealerne når det enkelte projekt er gennemført. Ordningen bidrager på den måde til at sikre eller forbedre bevaringsstatus for naturtyper og arter i de særligt udpegede Natura 2000-områder, samt arealer med overdrev og i nationalparker uden for de særligt udpegede Natura 2000-områder. Rydning af tilgroede arealer skal skabe og genoprette lysåbne naturtyper.

Rydningen kan foretages både maskinelt og manuelt, og der ydes også tilskud til fjernelse af det ryddede materiale. Tilgroede arealer, der bliver ryddet, har konsekvenser for de landskabelige værdier, da arealer efterfølgende fremstår lysåbne, hvilket er formålet med rydningen. For at sikre at rydningsprojekter målrettes arealer, som har et særligt behov for rydning, kan der kun søges om tilskud til rydningsprojekter indenfor de særligt udpegede Natura 2000-områder til rydning. Der er desuden udarbejdet en vejledning om rydning, for at understøtte en hensigtsmæssig rydningsmetode på de forskellige naturtyper.

Opsummering

Samlet set har tilskudsordningen dermed en positiv indvirkning på de arealer, som er omfattet af ordningen. Da ordningen ikke stiller krav til den efterfølgende pleje og rydningen af tilgroede arealer foregår på de særligt udpegede Natura 2000-områder til rydning, har indvirkningen ikke væsentlig karakter. De mest værdifulde naturtyper ligger i Natura 2000-områder, hvor det er udpegningen af særligt udpegede arealer til hhv. rydning og afgræsning, der styrer, at tilsagn gives til arealer, der har fordel af rydning eller forberedelse til afgræsning.